

PREDMET:

NACIONALNE NAGRADE PROGRAMA ARHITEKTURA IN OTROCI
ZLATA KOCKA - OBVESTILO O NAGRADI ZLATA KOCKA IN KONČNO POROČILO

Spoštovani!

V imenu Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije vam iskreno čestitam za nagrado Zlata kocka, ki ste jo prejeli. O uradni podelitvi nagrad in otvoritvi razstave vas bomo obvestili naknadno po elektronski pošti.

S prejemom nacionalne nagrade Zlata kocka je vaš projekt sedaj lahko nominiran za svetovno nagrado Golden Cubes, ki jo bodo podelili jeseni v Tokyu. Zaradi mednarodne žirije je potrebno plakate oddati v angleškem jeziku, zato vas vljudno prosimo, da nam zaradi posredovanja nominacij na Svetovno zvezo arhitektov, najkasneje do petka 18.5.2011 ponovno pošljete ali prinesete plakate z angleškimi napisi na naslov:

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije
Vegova 8
1000 Ljubljana.

Zraven obvezno priložite še en izvod spremljajoče dokumentacije, ki ste jo oddali tudi ob prvi prijavi. Za to pa ni nujno, da je prevedena v angleški jezik.

Končno poročilo žirije

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije je v partnerstvu z Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za šolstvo in šport, Ministrstvom za okolje in prostor, Zavodom RS za šolstvo, Muzejem za arhitekturo in oblikovanje ter Fakulteto za arhitekturo oktobra 2010 objavila javni natečaj za pridobitev projektov za izobraževanje otrok in mladostnikov o arhitekturi in grajenem okolju. Natečaj je del mednarodnega natečaja, ki ga razpisuje Svetovna zveza arhitektov (UIA). Nagrade se podeljujejo tistim, ki za otroke in mladostnike pripravljajo programe in projekte s področja arhitekture in grajenega okolja. Za nagrade so se lahko potegovali vzgojno-izobraževalni zavodi, druge ustanove, posamezniki in mediji.

Do konca razpisa 20. januarja 2011 je pravočasno prispelo 22 projektov. Od tega 17 v kategoriji vzgojno-izobraževalni zavodi (trinajst projektov iz šestih vrtečev, dva projekta iz treh osnovnih šol in en projekt iz enega zavoda). Tri projekti so prispeli v kategoriji ustanove, en projekt med tiskanimi mediji in en projekt med avdiovizualnimi mediji.

Žirija v sestavi doc. Miha Dešman, doc. Lenka Kavčič, prodekanja za umetniško dejavnost, Visoka šola za dizajn v Ljubljani, prof. dr. Ana Kučan, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo, in Nina Ostan, Zavod RS za šolstvo, se je na Zbornici za arhitekturo in prostor Slovenije sestala v ponedeljek, 24. januarja 2011, ob 16.00. Žiriranje se je končalo ob 20.00. Nika Zupanc, oblikovalka, imenovana članica žirije se je žiriranja opravičila.

Merila ocenjevanja

Strokovna žirija se je pri končnem izboru odločala na podlagi vsebine in kakovosti vsake prijave. Projekte je ocenjevala na podlagi v razpisni dokumentaciji postavljenih meril:

- Ali ima projekt jasno zastavljene vzgojno-izobraževalne cilje?
- Ali je projekt inovativen, izviren ter spodbuja ustvarjalnost otrok in mladostnikov?
- Ali projekt omogoča boljše razumevanje arhitekture in grajenega okolja, razvija občutljivost in kritično razmišljanje na tem področju?

VEGOVA 8, SI-1000
LJUBLJANA,
SLOVENIJA
IDENT. ŠT. ZA DDV
SI10754938
MAT. ŠT. 1913433
T+386 1 2420670
F+386 1 2420680
ZAPS@ZAPS.SI
WWW.ZAPS.SI

CHAMBER OF
ARCHITECTURE AND
SPATIAL PLANNING
OF SLOVENIJA
/ ZAPS

- Ali je projekt mogoče vpeti v veljavni kurikulum in je prenosljiv v vzgojno-izobraževalno prakso?
- Ali projekt omogoča medkurikularno povezovanje in spodbuja razumevanje družbenega, ekonomskega in ekološkega dejavnika trajnostnega razvoja?
- Ali projekt omogoča interdisciplinarno partnerstvo in vključevanje lokalnega prostora?

Žirija je pri ocenjevanju upoštevala celostni vidik posameznega projekta, zato za vsak projekt ni bilo potrebno, da zadosti vsem merilom. Člani žirije so imeli pravico, da nagrade ne podelijo, če so menili, da nobena od nominacij ne zadostuje zahtevanim merilom.

Ugotovitve žirije

Prispeli projekti so se na različne načine lotevali zahtevne tematike, predvsem v okviru prostorskega opismenjevanja in seznanjanja z arhitekturo. Žirija je nagradila tiste projekte, ki spodbujajo ustvarjalno igro in z njo pomagajo otrokom razviti odnos do prostora. Iskala je predvsem projekte, ki presegajo mejo med deklarativnim in konkretnim – projekte s konkretnimi rezultati, ki so ponovljivi in jih je mogoče nadaljevati ter končno vključiti v kurikulum. Kljub raznovrstnosti in kakovosti prispelih predstavitev žirija pogreša kritično naravnost, tako, ki bi pri otrocih spodbujala kritični pristop in umevanje posledic njihovih dejanj, razumevanje prostora kot povezane celote in vzgibov, ki pogojujejo potrebe po spremembah v okolju. Kritičnosti manjka tudi nagrajenim projektom. Žirija ugotavlja, da se projekti premalo ukvarjajo s konkretnimi problemi življenjskega okolja in urejanja prostora. Ne zastavljajo si problemskih vprašanj oziroma otroke premalokrat soočijo s problemi in jih posledično tudi premalo usmerjajo k iskanju odgovorov, zlasti na način, pri katerem bi otroci uvideli raznovrstnost medsebojnih interesov in jih vsaj skušali usklajevati, se dogovoriti in s tem razvijati odgovornost za svoj odnos do okolja in svoje obnašanje v prostoru oziroma ravnanje z njim. Žirija je še opazila, da so projekti velikokrat povezani z umetniškimi praksami, bolj zaradi umetniških praks samih, ne toliko zaradi tega, da bi razvijali sposobnost razumevanja in ustvarjanja likovnih odnosov. Zaradi naštetega je nagradila tiste projekte, ki se trudijo spodbujati razmišljanje o prostoru in razvoj odgovornega odnosa do okolja ter se kljub prevladujoči informativni naravnosti uspešno izognejo pokroviteljskemu pristopu.

1. NAGRADA ZA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE ZAVODE (VIZ)

Za nagrado so lahko kandidirali vrtci, osnovne in srednje šole s splošnim izobraževalnim programom in dijaški domovi. Za to nagrado niso mogle kandidirati šole, ki izvajajo programe s področja umetnosti, oblikovanja, arhitekture in sorodnih področij. Žirija se je odločila, da v tej kategoriji podeli dve nagradi.

Nagrado v kategoriji vzgojno-izobraževalni zavodi prejme:

Vrtec Trnovo

za razvojno-inovacijski projekt Arhitektura, urbanizem, krajinska arhitektura in hortikultura v trnovskem modelu temeljnega učenja

V vrtcu Trnovo že šest let razvijajo samostojni vzgojno-izobraževalni model, ki so ga poimenovali Trnovski model temeljnega učenja (TMTU). V skladu z državnim kurikulumom oblikujejo celostno zastavljen procesnorazvojni izvedbeni kurikulum, skozi katerega se postavljajo temelji otrokove osebnosti in potencialov, se predšolske otroke uvaja v temeljna področja kulture in civilizacije ter gradi odnose do sebe, do drugih, do narave in okolja. V svojem modelu uveljavljajo konstruktivistične pristope in vzgojo z umetnostjo ter vključujejo različne oblike učenja. Eden od kompleksno zastavljenih ciljev projekta TMTU je vključiti v svoj model vzgojno področje arhitekture, urbanizma, krajinske arhitekture in hortikulture, ki jih predšolski otroci spoznavajo v okviru predšolskih ustvarjalnih dejavnosti.

Ob pregledu projekta ugotavljamo, da vrtec Trnovo zelo kakovostno izpolnjuje merila ocenjevanja in uspešno uresničuje zastavljeni cilj svojega projekta, saj se vzgojnost področij arhitekture, urbanizma in krajinske arhitekture v projektu celovito in smiselno poveže in preplete z življenjem in dnevno rutino vrtca. Skozi različna področja in dejavnosti, igrivo raziskovanje in spoznavanje sveta tako predšolski otroci v projektu izoblikujejo vedenje, občutljivost, zavest o vprašanih različnih prostorov (od naravnega prek bivanjskega in kulturnega celo do vesoljskega), o vprašanih oblik, razmerij, statike, raziskujejo gradbene

VEGOVA 8, SI-1000
LJUBLJANA,
SLOVENIJA
IDENT. ŠT. ZA DDV
SI10754938
MAT. ŠT. 1913433
T+386 1 2420670
F+386 1 2420680
ZAPS@ZAPS.SI
WWW.ZAPS.SI

CHAMBER OF
ARCHITECTURE AND
SPATIAL PLANNING
OF SLOVENIJA
ZAPS

materiale, doživijo in ustvarijo različna bivališča, konstruirajo in oblikujejo stavbe, načrte mest, se seznanijo s prometom, doživijo in poustvarijo kultivirano pokrajino, doživljajo Zemljo kot naš skupni prostor bivanja ... Posebna odlika projekta je vsakoletna problemska naravnost (v družbo in zgodovino, v naravo in ekologijo, v kulturno dediščino in umetnost ...). Ob tem pa zadnja štiri leta kot posebno motivacijsko sredstvo za otrokovo raziskovanje, doživljanje in ustvarjanje sveta, tudi arhitekturnega in bivanjskega, nastopa pravljica zgodba in njen v lutki poosebljeni junak (Kralj Matjaž, Vesoljčica, Pomorščak in Škratovilka). Izpostavi kaže, da je iz dokumentacije projekta razvidno postopno, celoletno, načrtovano in smiselno vključevanje elementov arhitekture, urbanizma in urejanja krajine v celovito delo vrtca, spodbujanje različnih oblik učenja in ustvarjanja ter omogočanje vključevanja otrokovih samostojnih pobud in njegovih ustvarjalnosti.

Nagrado v kategoriji vzgojno-izobraževalni zavodi prejmeta:

Osnovna šola Antona Šibelja – Stjenka Komen in Osnovna šola Dutovlje za projekt Po Fabianijevih poteh, Bienalni natečaj prostorskega oblikovanja

Osnovna šola Antona Šibelja – Stjenka Komen in Osnovna šola Dutovlje sta v letu 2010 četrtič zapored organizirali bienalni likovni natečaj Po Fabianijevih poteh. Na natečaju sodelujejo šole iz vse Slovenije, od leta 2008 pa tudi iz tujine in zamejstva. V okviru projekta potekajo likovni natečaj, delavnice za učence, izobraževanja za učitelje in spoznavanje dediščine arhitekta Maksa Fabijanija. Natečaj in spremljevalne dejavnosti učence, mladostnike, pedagoge in širšo javnost ozaveščajo o arhitekturi, urbanizmu in okolju. Vzgojno-izobraževalni cilji projekta so spodbujanje k ustvarjalnemu reševanju likovnih nalog s področja prostorskega oblikovanja, povezovanje učencev in mentorjev, spoznavanje dela Maksa Fabianija, promocija kakovosti prostora, naravne in kulturne dediščine ter načel urbanističnega načrtovanja med učenci in mentorji ter izobraževanje likovnih pedagogov in učiteljev drugih predmetov o prostorskem oblikovanju in arhitekturi. Likovni natečaj ima več kategorij: fotografski natečaj Arhitektura skozi fotografski objektiv oziroma Maks Fabiani, oblikovalec prostora, natečaj preoblikovanja prostora Moj kraj – naš skupni prostor in natečaj likovnega oblikovanja Arhitekt lastnega prostora.

Natečaj je konkretiziran, vpet v kulturno tradicijo in se naslanja na kompleksno dediščino arhitekta Fabianija. Fabiani je mednarodno priznani arhitekt, ki je v zgodovini arhitekture pustil močan pečat tako na področju arhitekturnega oblikovanja kot urbanističnega načrtovanja. Pri tem še posebej izstopa njegov odnos do naselbinske in krajinske dediščine.

Projekt povezuje zgodovino, geografijo, kulturo, naravo, arhitekturo in prostor. Zastavljene teme spodbujajo kritično razmišljanje o značilnostih prostora in arhitekture, zlasti strukturnih in likovnih: poleg razmišljanja o tem, kako so posamezni prostori, ki jih natečajniki upodablajo ali ustvarjajo, zgrajeni oziroma kaj jih oblikuje, projekt spodbuja tudi premisleke o tem, kako upodobitve prostorov ali ustvarjene prostorske intervencije likovno učinkujejo. Kakovost projekta je predvsem v tem, da pri udeležencih razvija sposobnost razbiranja in ustvarjanja skladnih likovnih odnosov, saj gre pri načrtovanju in oblikovanju okolja tudi za ustvarjanje usklajenih prostorskih razmerij. Pri tem udeležencem ne ponuja vnaprej oblikovanih pravil, temveč jim dopušča, da jih postavljajo sami, s čimer jim omogoča razumevanje vzročno posledične odvisnosti med njihovimi dejanji in podobo prostora, v kateri delujejo oziroma živijo. Poleg tega je projekt Po Fabianijevih poteh izrazito kompleksen, saj zajema likovni natečaj, delavnice za učence, izobraževanje za učitelje in ob vsem še spoznavanje dediščine arhitekta Maksa Fabijanija. Dopušča samostojen pobude učiteljev in otrok in spodbuja ustvarjalnost obojih, mogoča druženje in razvija dialog med sodelujočimi. Poleg tega presega lokalne meje in nagovarja slovenski in celo zamejski prostor širše. Žirija projektu prav zato podeljuje zlato kocko.

2. NAGRADA ZA USTANOVE

Za nagrado so lahko kandidirale druge ustanove – muzeji, galerije, fundacije, društva in druge organizacije s katerega koli področja, ki so se lahko prijavile samostojno ali v sodelovanju s partnerji. Šole, ki izvajajo

VEGOVA 8, SI-1000
LJUBLJANA,
SLOVENIJA
IDENT. ŠT. ZA DDV
SI10754938
MAT. ŠT. 1913433
T+386 1 2420670
F+386 1 2420680
ZAPS@ZAPS.SI
WWW.ZAPS.SI

CHAMBER OF
ARCHITECTURE AND
SPATIAL PLANNING
OF SLOVENIJA
ZAPS

programe s področja umetnosti, oblikovanja, arhitekture in podobnih področij, so se lahko prijavile v tej kategoriji.

Nagrado v kategoriji nagrada za ustanove prejme:

Kulturno-umetniško društvo C3 za projekt Javno mesto – Public city

Projekt Javno mesto – Public city je namenjen mladostnikom, ki so od rojstva pred 15–20 leti spremljali izjemne družbene spremembe v svojem okolju. Posledice teh sprememb, skupaj z vprašanji vključevanja otrok pripadnikov različnih kultur, se kažejo tudi v prostoru. Javna skrb za prostor je čedalje manjša, mladostniki so zunaj šole prepuščeni sami sebi. Četrtni mladinski center ČaMaC je eden od možnih odgovorov na take razmere, prostor druženja mladostnikov, ki jih v tem primeru družijo predvsem šport.

Projekt Javno mesto – Public city se izpostavlja širše relevantne teme vključevanja manjšin v slovensko družbo dotakne le z izbiro prostora svoje umetniške akcije. V veliki meri pa mu uspe povezati teorijo s prakso, in sicer so na strani teorije skupina C3, študentje Fakultete za arhitekturo iz Beograda ter skupina Stealth, na strani prakse pa četrtni mladinski center ČaMaC iz Zaloga. Arhitekti, raziskovalci, umetniki s proučevanjem konkretnega javnega prostora nekako postanejo soudeleženci, aktivisti, promotorji novih odnosov in potencialov udejstvovanja mladine v mestu. Sodelujejo kot strokovni sodelavci pri izdelavi načrta prenove igrišča, ob tem pa načrtujejo tudi učbenik, ki bo v projektu pridobljeno znanje in izkušnje posredoval vsem zainteresiranim. Mladostniki s predstavitvijo na filmu dobijo pomembnejšo javno besedo. Govorijo o odnosu do mesta, dostopnosti in rabi prostorov, predvsem pa izrazijo svoje potrebe. Želijo si urediti svoje športno igrišče z napeljavo vode, s postavitvijo tribun in nadstreška, s preplastitvijo asfalta in z reflektorji za nočno osvetlitev. Tako se mladi sami vključijo v oblikovanje svojega okolja in si ob tem gradijo zavedanje o lastni identiteti, potencialih in možnostih. Njihove ideje prestopijo meje lokalnega okolja in dobijo splošno veljavo. Od tega imamo koristi vsi: mladostniki, raziskovalci, ki so s projektom naredili nekaj koristnega za mlade, pa tudi sami so pridobili nove izkušnje, ter naša komisija, ki lahko projekt podpre.

Nagrado podeljujemo v želji, da bo naša odločitev pripomogla k uresničitvi ureditve igrišča mladinskega centra ČaMaC in da bo spodbudila nove, še bolj neposredne, kritične in ozaveščene projekte in prakse, namenjene mladostnikom in mestu.

3. NAGRADA ZA TISKANE IN AVDIOVIZUALNE MEDIJE

Za nagrado so lahko kandidirali posamezniki ali organizacije, ki delujejo na katerem koli področju medijev. V tej kategoriji sta lahko podeljeni dve nagradi: nagrada za tiskane medije (članke, knjige, revije) in nagrada za avdiovizualne medije (dokumentarci, filmi, televizijske oddaje, spletne strani). Žirija nagrade za avdiovizualne medije ni podelila, ker noben projekt ni celostno zadostoval zahtevanim merilom ocenjevanja.

Nagrado za tiskani medij prejme:

Založba Rokus Klett d.o.o. za otroško slikanico Kje pa ti živiš?

Otroška slikanica avtoric Žive Deu in Bare Kolenc z naslovom Kje pa ti živiš? je bila edini prijavljeni projekt v kategoriji tiskanih medijev. Prva slovenska slikanica o arhitekturi, namenjena otrokom med 4. in 8. letom starosti, zelo poljudno in jasno sledi zastavljenim vzgojno-izobraževalnim ciljem: predstaviti prostore, namenjene bivanju, arhitekturne objekte in njihovo vlogo v širšem grajenem okolju. Knjiga podaja znanja o posameznih delih hiš, vrstah zgradb, o arhitekturi in grajenem okolju in s tem mladim bralcem ponuja osnovno informacijo. Lahko je pripomoček pedagogom in staršem pri spoznavanju zgradb v povezavi z načeli varstva okolja in kulturne raznovrstnosti. Knjiga se navezuje na razpoznavne vizualne komponente lokalnega prostora, kar omogoča lažje razumevanje družbenih, ekonomskih in ekoloških značilnosti grajenega okolja.

VEGOVA 8, SI-1000
LJUBLJANA,
SLOVENIJA
IDENT. ŠT. ZA DDV
SI10754938
MAT. ŠT. 1913433
T+386 1 2420670
F+386 1 2420680
ZAPS@ZAPS.SI
WWW.ZAPS.SI

CHAMBER OF
ARCHITECTURE AND
SPATIAL PLANNING
OF SLOVENIJA
/ ZAPS

LJUBLJANA, 10.2.2011

**ZBORNICA ZA
ARHITEKTURO
IN PROSTOR
SLOVENIJE**

Žirija meni, da slovenski prvenec arhitekturne knjige za otroke zgledno predstavlja glavne značilnosti stanovanjskih grajenih okolij in osnove arhitekturne pripovedi in ji v pričakovanju napovedanih publikacij, ki bodo omogočale razvoj kritičnega pristopa in spodbujale razumevanje in občutljivost za to področje, zato podeljuje nagrado zlata kocka za tiskane medije.

Še enkrat iskrene čestitke!

Lep pozdrav,
Andrej Goljar
Predsednik ZAPS

**ZBORNICA
ZA ARHITEKTURO
IN PROSTOR
SLOVENIJE**

VEGOVA 8, SI-1000
LJUBLJANA,
SLOVENIJA
IDENT. ŠT. ZA DDV
SI10754938
MAT. ŠT. 1913433
T+386 1 2420670
F+386 1 2420680
ZAPS@ZAPS.SI
WWW.ZAPS.SI

CHAMBER OF
ARCHITECTURE AND
SPATIAL PLANNING
OF SLOVENIJA
/ ZAPS